

Det kongelige Kommunal- og regionaldepartement
postmottak@krd.dep.no

Vår ref.:
03/5293-178
Løpenr.:
10169/08

Saksbehandler:
Line Vatne
Tlf. dir.innvalg:
77 78 80 15

Arkiv:
125 SAKSARKIV
Deres ref.:
08/557-1 CH

Dato:
29.04.2008

REGIONAL INNDELING OG NYE OPPGAVER - HØRINGSSVAR

Fylkestinget behandlet sak 5/08 Regional inndeling og nye oppgaver - Høringsnotat fra Kommunal- og regionaldepartementet under samlingen i april og fattet følgende vedtak:

- ”1. Fylkestinget i Troms viser til Soria Moria-erklæringen som grunnlag for nåværende flertallsregjering i Norge. I erklæringen står det at et fornyet og styrket regionalt forvaltningsnivå skal etableres, noe som skapte store forventninger hos mange. Fylkestinget i Troms er skuffet over at Regjeringen har gjort retrett i regionreformen, men forventer allikevel at Regjeringen ved den endelige innstillingen overfor Stortinget legger opp til en sterkere oppgaveoverføring enn det som det er lagt opp til i Kommunal- og regionaldepartementets høringsnotat. Regionene må få et mer helhetlig og gjennomført ansvar for oppgaver som er viktige for regional utvikling, og det må etableres færre og større regioner. Dette for å skape større legitimitet i befolkningen for et regionalt folkevalgt nivå.
2. Fylkestinget vil at regionmodellen legges til grunn for den framtidige inndelingen av det regionale nivået, med økt demokrati og flere oppgaver.
3. Fylkestinget vil ha en sammenslåing av dagens tre nordnorske fylker, Nordland, Troms og Finnmark, til en felles nordnorsk region.
4. Dersom deler av en slik region blir stående utenfor, bør likevel de øvrige delene av Nord-Norge slås sammen i en region.
5. Fylkestinget mener at dersom den forsterkede fylkesmodellen likevel skal legges til grunn og Nordland og Troms fortsetter som egne fylker/regioner, bør en grense mellom disse fylkene trekkes sammenfallende med det naturlige geografiske skille ved Vestfjorden og Tysfjorden. Dette gir en bedre løsning geografisk og funksjonelt, og en mer balansert løsning mellom fylkene, med hensyn til størrelse, innbyggertall og antall kommuner, enn om kommunene i Sør-Troms skulle flyttes til Nordland.

6. Fylkestinget mener at modellen med å overføre noen av dagens Troms-kommuner til Finnmark må skrinlegges, og viser til at disse kommunene har sterk tilknytning til det øvrige Troms og Tromsø. Tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark inneholder i all hovedsak automatisk virkende virkemidler. Tiltakssonen kan og må videreføres med dagens soneinndeling, uavhengig av hvor de geografiske grensene for fylke eller framtidig region trekkes.
7. Fylkestinget vil vise til tidligere vedtak, deriblant i Fylkestingsmelding 2005:1 *Grep om egen utvikling* angående oppgaver for de nye regionene. I tillegg vil fylkestinget i denne høringen særlig sette fokus på følgende:

- Regionale forskningsfond:

Fylkestinget er positiv til forslaget om etablering av regionale forskningsfond. Det understrekes at ordningen må finansieres med betydelige friske midler og anbefales minimum 400 millioner kroner i fondsavkastning pr år. Fondet må være fullfinansiert ved oppstart av regionreformen.

Fylkestinget stiller seg kritisk til at NFR foreslår en viss andel av fondsavkastningen til nasjonal fordeling etter konkurranse mellom fondene, men er åpen for at de regionale fondstyrene selv kan definere for eksempel 10-15% av fondene som kan gå til interregionalt samarbeid mellom fondene i mellom.

Fylkestinget mener at en fordelingsnøkkel med 50% av midlene i en lik andel på alle fond er en fornuftig og rettferdig løsning. Når det gjelder fordelingen av de resterende 50% av midlene, bør også andre kriterier enn befolkningstall komme i betraktning. Regioner med en næringslivsstruktur som gjør det vanskeligere å skaffe privat finansiering, bør få uttelling for dette i finansieringsnøkkelen.

Fylkestinget vil understreke at regionene selv må ta initiativ til å finne fram til en hensiktsmessig inndeling i forskningsfondsregioner.

Regionene må oppnevne styreleder og styrets flertall. En god fordeling her vil kunne være at minst 2/3 av medlemmene oppnevnes regionalt. Sekretariatene må ha en ansvarlig person som leder, og denne bør komme fra regionen.

Fylkestinget mener at det ikke vil være behov for å kjøre egne piloter før oppstarten av de regionale forskningsfondene. For eksempel har man i Troms fylke allerede gode erfaringer med blant annet FIFT og MABIT, og vil være fullt i stand til å starte opp med en gang uten at man kjører "testpiloter". Slike piloter vil være kompliserende og ha begrenset læringsverdi på bakgrunn av at oppstart skal skje allerede i 2010.

- Samferdsel:

Fylkestinget mener omklassifisering av riksveger til regionveier er positivt, men forutsetter at det blir kompensert for vedlikeholdsetterslepet og at det utredes modeller som sørger for at dette ivaretas.

Personalet i Statens vegvesen som i dag arbeider med overordnet planlegging, utbyggingspakker og årlige budsjetter, må overføres til fylkeskommunen/regionen.

- Næring:

Fylkestinget forventer at Stortingets merknader om at "de økonomiske rammene for flere av Innovasjon Norges virkemidler må komme via regionene" følges opp. Dette innebærer at betydelige deler av flere budsjettposter i statsbudsjettet må overføres til fylkeskommunene.

Fylkestinget mener eierskapsfordelingen på 49/51 % må reflekteres i hele Innovasjon Norges styringsstruktur. Det innebærer at regionene også må være en likeverdig part ved oppnevningen av representanter til de regionale styrene.

- Marin sektor:

Fylkestinget forventer at fylkeskommunen får overført tilstrekkelige personalressurser til å ivareta de oppgaver som overføres.

- Landbruk:

Fylkestinget vil at de fleste oppgavene på landbruksområdet som i dag tilligger fylkesmannen skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. Landbruksoppgaver, bygdeutviklingsmidler og verdiskapingsprogrammer må overføres til fylkeskommunene. Fylkestinget forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres. Fylkestinget vil understreke betydningen av at landbruksoppgavene kobles opp mot fylkeskommunens brede arbeid med næringsutvikling og ikke ensidig kobles til miljøfeltet.

- Miljø- og energi:

Fylkestinget vil at de fleste oppgavene på miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. Fylkestinget forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres.

For å styrke fylkeskommunenes rolle i klimapolitikken må det overføres oppgaver innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde når det gjelder fornybar energi og energieffektivisering.

- Kultur:

Fylkestinget er ikke tilfreds med at høringsnotatet ikke sterkt nok vektlegger en helhetlig regional styring innen kulturområdet.

De regionale kunst- og kulturinstitusjonene bør få sine styringssignaler gjennom de årlige tildelingsbrev fra regionalt folkevalgt nivå, etter årlige budsjettmøter der en drøfter kvantitative og kvalitative mål for driften.

Et samlet forvaltingsansvar for spillemidlene til anlegg for idrett og fysisk aktivitet bør ligge i et regionalt folkevalgt nivå. Slike anlegg er en viktig del av den kulturelle infrastrukturen i kommunene, og prioriteringer av anleggene bør inngå i den ordinære dialogen mellom regionalt nivå og kommunene. Dagens ordning med et detaljert regelverk for utdeling av spillemidlene bør erstattes av en mer fleksibel ordning, der fylkeskommunen/regionalt nivå får overført midlene i sin helhet, i tråd med prinsippene for rammestyring.

De nordnorske fylkene må gis nasjonalt ansvar og midler for mellomfolkelig arbeid i Barentsregionen

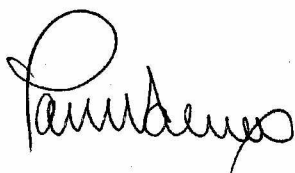
- Folkehelse:

Fylkestinget mener regionalt folkevalgt nivå bør ha et ansvar for folkehelse som politikkområde. Dette forutsetter imidlertid at oppgaven finansieres med en rammeøkning, slik at det er muligheter for å ta et reelt ansvar for dette viktige området.

8. Fylkestinget vil presisere viktigheten av at det gjennomføres en bred prosess for å ivareta de økonomiske og administrative endringene som følge av oppgaveoverføringene. Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunesektoren blir sentral for å ivareta et forsvarlig nivå på og håndtering av økonomien som følger med de nye oppgavene.”

./ Vedlagt følger saksutredning og protokoll fra fylkestingets behandling av saken.

Med vennlig hilsen

Paul Dahlø
fylkesrådsleder

Kopi:

- Stortingsrepresentantene fra Troms
- Fylkeskommunene
- Kommunene i Troms
- Kommunenes Sentralforbund (sentralt)
- KS-Troms
- Landsdelsutvalget
- Barentssekretariatet
- Fylkesmannen i Troms
- Norges forskningsråd
- Vegdirektoratet
- Statens vegvesen region Nord
- Innovasjon Norge
- Innovasjon Norge Troms

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Fylkestinget
Møtedato: 22.04.2008
Utvalgssak: 5/08

Resultat:

Arkivsak: 03/5293-176
Tittel: REGIONAL INNDELING OG NYE OPPGAVER - HØRINGSNOTAT
 FRA KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

Behandling:

Terje Olsen la på vegne av H fram disse forslag (1)-(3):

(1):

”Forslag til nytt punkt 1:

Fylkestinget i Troms viser til Soria Moria-erklæringen som grunnlag for nåværende flertallsregjering i Norge. I erklæringen står det at et fornyet og styrket regionalt forvaltningsnivå skal etableres, noe som skapte store forventninger hos mange.

Fylkestinget i Troms er skuffet over at Regjeringen har gjort retrett i regionreformen, men forventer allikevel at Regjeringen ved den endelige innstillingen overfor Stortinget legger opp til en sterkere oppgaveoverføring enn det som det er lagt opp til i Kommunal- og regionaldepartementets høringsnotat. Regionene må få et mer helhetlig og gjennomført ansvar for oppgaver som er viktige for regional utvikling, og det må etableres færre og større regioner. Dette for å skape større legitimitet i befolkningen for et regionalt folkevalgt nivå.”

(2):

”Tillegg punkt 6:

Tillegg første setning:

..... Finnmark må skrinlegges, og viser til at disse kommunene har sterk tilknytning til det øvrige Troms og Tromsø .

(3):

”Punkt 7:

Fylkestinget i Troms går imot at det skal være lokal forvaltning av marine ressurser. Punktet om Marin sektor strykes.”

Samt dette forslag (4) med begrunnelse:

”Begrunnelse:

Som et utgangspunkt for gjennomgangen av oppgavefordelingen legger fylkestinget til grunn at summen av offentlige beslutninger er konstant. Hvilke og hvor mange beslutninger det offentlige faktisk bør ha hånd om berøres ikke.

Kjernen i regiondebatten er hvem skal ha ansvar for å treffe beslutninger på viktige samfunnsområder i fremtiden. Fylkesrådet går inn for færre, større og mektigere regioner i Norge. Tidligere har både Distriktskomisjonen, Sentralstyret i Kommunenes Sentralforbund (KS) og Fylkesordførerkollegiet vedtatt å arbeide for en slik løsning. Utfordringene er mange, ikke minst på det regionale nivå. Debatten om framtidens regional forvaltning må imidlertid ikke få leve sitt eget liv og må sees i sammenheng med

hva som skal være kommunenes ansvarsområder og roller, hvordan staten skal innrette sitt regionale apparat, og med prinsippene for arbeidet med modernisering i offentlig sektor generelt.

Utgangspunkt for Troms fylkesting er å styrke det lokale selvstyret. I Norge er kommunene den primære arena for utfoldelse av lokalt selvstyre. Kommunene representerer viktige verdier knyttet til nærhet, deltakelse og engasjement. De er også uttrykk for samfunnsmessig effektivitet gjennom lokal tilpasning av offentlige aktiviteter. Fylkestingets syn er at ved å desentralisere oppgaver til kommunene, og gjennom å styrke kommunenes forutsetninger for å ivareta disse oppgavene, realiserer vi sentrale verdier som vårt demokrati bygger på. Det er samtidig en kjensgjerning at den kommunestrukturen vi har i dag begrenser omfanget av oppgaver det er mulig å legge til kommunene. Fylkestinget mener derfor at arbeidet med ny kommunestruktur bør settes høyt på dagsorden og det må gjennomgås ulike måter å organisere oppgavene på gjennom forsøk med kommunal oppgavedifferensiering. Fylkestinget er av den oppfatning at det ikke er uten videre gitt, eller fornuftig, at Kvæfjord eller Bjarkøy kommune skal ta hånd om de samme oppgavene som Tromsø kommune.

Fylkestinget vil imidlertid videre påpeke at ikke alle oppgaver kan løses av den enkelte kommune alene, selv etter endringer av kommunestrukturen. For å møte utfordringer knyttet til næringsutvikling og sysselsetting, og for å utforme strategier for god samfunnsutvikling i våre regioner og distrikter, er det behov for regionale ledd.

Fylkestinget vil her peke på forslaget til fylkesrådet om mektige regioner som tar for seg omfattende overføring av oppgaver og ansvar fra staten til de nye folkevalgte regionene. Disse regionene vil, etter fylkestingets syn, ikke vil ha de nødvendige forutsetningene for å kunne fungere som demokratiske organer med legitimitet og oppslutning i befolkningen. Det kreves at innbyggerne opplever tilhørighet til regionene, og at spørsmålene som håndteres på dette nivået er politisk interessante. Fylkestinget er av den oppfatning at den kritikk som i dag rettes til fylkeskommunene for å være fjerne i forhold til folks hverdag vil ramme regionene med endr større styrke. En annen problemstilling er om det som identitetsmessig utgjør "naturlige" regioner er geografisk sammenfallende med det som fremstår som mest funksjonelle regioner i forhold til oppgavene som skal ivaretas.

Fylkestinget vil også vise til argumenter om hvordan regioner fungerer i EU. Regioner i europeisk sammenheng har i mange tilfeller liten overføringsverdi til norske forhold. Om forbildet hentes fra tyske delstater eller spanske autonome regioner kan Norge som helhet betraktes som en nordisk region, noe som neppe tilfører den norske regiondebatten noe av verdi. Fylkestinget mener at det da er mer relevant å se på hva som skjer i våre nærmeste naboland, som både er EU-medlemmer og mer naturlige å sammenligne seg med både når det gjelder kultur, størrelse og statistikk.

Forslag:

"Troms fylkesting går dermed inn for en forvaltningsmodell på to nivåer der grunnlaget for en slik reformering medfører restrukturering av kommunesektoren. I spørsmålet om oppgavedifferensiering mellom kommunene vil spørsmålet om regionkommuner, herunder større enheter, men med samme funksjon som dagens primærkommuner, måtte vektlegges.

Troms fylkesting er opptatt av at det i den framtidige nasjonale politikken fokuseres på de nordlige områdene av landet sitt potensial for verdiskaping og vekst. Dette må bety at rammebetingelser, investeringer i infrastruktur og oppbygging av kompetanse rettes mot at dette potensialet utnyttes på en bærekraftig og lønnsom måte.

Troms fylkesting vil understreke betydningen av at uansett hvilken forvaltningsmodell vi velger for Norge så må de oppgaver det offentlige har overfor befolkningen, næringslivet og samfunnsutviklingen ha hovedfokus og ikke forvaltningsmodellen i seg selv. Dette blir avgjørende for innbyggernes følelse av styringsmodellens legitimitet.”

Frøde Bygdnes satte på vegne av R og KP fram dette forslag (5):

- ”1. Fylkestinget ønsker en større overføring av oppgaver og ressurser til fylkeskommunalt nivå enn det som det er lagt opp til i Kommunaldepartementets høringsnotat.
2. Fylkestinget ønsker å opprettholde fylkene som folkevalgt organ på et mellomnivå mellom kommuner og stat. Uten fylkeskommunene vil byene i større grad overkjøre distriktskommunene.
3. Kommunene som befinner seg i grenseområder mellom fylkene, må selv få velge hvilket fylke de vil tilhøre.
4. Regionale forskningsfond må knyttes til kommunenes interkommunale virksomhet.”

Ole M. Johansen satte på vegne av FrP fram dette forslag (6):

”Troms fylkesting foreslår at en 2-nivåmodell utredes og iverksettes i løpet av neste stortingsperiode.”

Ole M. Johansen trakk forslag (6) til fordel for forslag (4).

Votering (33 representanter tilstede):

Forslag (4) falt mot 12 stemmer.

Innstillingens punkt (1) satt opp mot forslag (1). Forslag (1) enstemmig vedtatt som punkt 1.

Innstillingens punkt 2, 3, 4 og 5 vedtatt mot 1 stemme.

Innstillingens punkt 6 enstemmig vedtatt.

Forslag (2) enstemmig vedtatt som tillegg til punkt 6.

Innstillingens punkt 7 fram til ”Marin Sektor” enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 7 ”Marin Sektor” satt opp mot forslag (3).

Forslag (3) falt mot 13 stemmer.

Innstillingens punkt 7 – resten – enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 8 enstemmig vedtatt.

Innstillingen satt opp mot forslag (5).

Innstillingen vedtatt mot 2 stemmer.

Vedtak:

1. Fylkestinget i Troms viser til Soria Moria-erklæringen som grunnlag for nåværende flertallsregjering i Norge. I erklæringen står det at et fornyet og styrket regionalt forvaltningsnivå skal etableres, noe som skapte store forventninger hos mange. Fylkestinget i Troms er skuffet over at Regjeringen har gjort retrett i regionreformen, men forventer allikevel at Regjeringen ved den endelige innstillingen overfor Stortinget legger opp til en sterkere oppgaveoverføring enn det som det er lagt opp til i Kommunal- og regionaldepartementets høringsnotat. Regionene må få et mer helhetlig og gjennomført ansvar for oppgaver som er viktige for regional utvikling, og det må etableres færre og større regioner. Dette for å skape større legitimitet i befolkningen for et regionalt folkevalgt nivå.

2. Fylkestinget vil at regionmodellen legges til grunn for den framtidige inndelingen av det regionale nivået, med økt demokrati og flere oppgaver.
3. Fylkestinget vil ha en sammenslåing av dagens tre nordnorske fylker, Nordland, Troms og Finnmark, til en felles nordnorsk region.
4. Dersom deler av en slik region blir stående utenfor, bør likevel de øvrige delene av Nord-Norge slås sammen i en region.
5. Fylkestinget mener at dersom den forsterkede fylkesmodellen likevel skal legges til grunn og Nordland og Troms fortsetter som egne fylker/regioner, bør en grense mellom disse fylkene trekkes sammenfallende med det naturlige geografiske skille ved Vestfjorden og Tysfjorden. Dette gir en bedre løsning geografisk og funksjonelt, og en mer balansert løsning mellom fylkene, med hensyn til størrelse, innbyggertall og antall kommuner, enn om kommunene i Sør-Troms skulle flyttes til Nordland.
6. Fylkestinget mener at modellen med å overføre noen av dagens Troms-kommuner til Finnmark må skrinlegges, og viser til at disse kommunene har sterk tilknytning til det øvrige Troms og Tromsø. Tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark inneholder i all hovedsak automatisk virkende virkemidler. Tiltakssonen kan og må videreføres med dagens soneinndeling, uavhengig av hvor de geografiske grensene for fylke eller framtidig region trekkes.
7. Fylkestinget vil vise til tidligere vedtak, deriblant i Fylkestingsmelding 2005:1 *Grep om egen utvikling* angående oppgaver for de nye regionene. I tillegg vil fylkestinget i denne høringen særlig sette fokus på følgende:

- Regionale forskningsfond:

Fylkestinget er positiv til forslaget om etablering av regionale forskningsfond. Det understrekes at ordningen må finansieres med betydelige friske midler og anbefales minimum 400 millioner kroner i fondsavkastning pr år. Fondet må være fullfinansiert ved oppstart av regionreformen.

Fylkestinget stiller seg kritisk til at NFR foreslår en viss andel av fondsavkastningen til nasjonal fordeling etter konkurranse mellom fondene, men er åpen for at de regionale fondstyrene selv kan definere for eksempel 10-15% av fondene som kan gå til interregionalt samarbeid mellom fondene i mellom.

Fylkestinget mener at en fordelingsnøkkel med 50% av midlene i en lik andel på alle fond er en fornuftig og rettferdig løsning. Når det gjelder fordelingen av de resterende 50% av midlene, bør også andre kriterier enn befolkningstall komme i betraktning. Regioner med en næringslivsstruktur som gjør det vanskeligere å skaffe privat finansiering, bør få uttelling for dette i finansieringsnøkkelen.

Fylkestinget vil understreke at regionene selv må ta initiativ til å finne fram til en hensiktsmessig inndeling i forskningsfondsregioner.

Regionene må oppnevne styreleder og styrets flertall. En god fordeling her vil kunne være at minst 2/3 av medlemmene oppnevnes regionalt. Sekretariatene må ha en ansvarlig person som leder, og denne bør komme fra regionen.

Fylkestinget mener at det ikke vil være behov for å kjøre egne piloter før oppstarten av de regionale forskningsfondene. For eksempel har man i Troms fylke allerede gode erfaringer med blant annet FIFT og MABIT, og vil være fullt i stand til å starte opp med en gang uten at man kjører "testpiloter". Slike piloter vil være kompliserende og ha begrenset læringsverdi på bakgrunn av at oppstart skal skje allerede i 2010.

- Samferdsel:

Fylkestinget mener omklassifisering av riksveger til regionveier er positivt, men forutsetter at det blir kompensert for vedlikeholdsetterslepet og at det utredes modeller som sørger for at dette ivaretas.

Personalet i Statens vegvesen som i dag arbeider med overordnet planlegging, utbyggingspakker og årlige budsjetter, må overføres til fylkeskommunen/regionen.

- Næring:

Fylkestinget forventer at Stortingets merknader om at "de økonomiske rammene for flere av Innovasjon Norges virkemidler må komme via regionene" følges opp. Dette innebærer at betydelige deler av flere budsjettposter i statsbudsjettet må overføres til fylkeskommunene.

Fylkestinget mener eierskapsfordelingen på 49/51 % må reflekteres i hele Innovasjon Norges styringsstruktur. Det innebærer at regionene også må være en likeverdig part ved oppnevningen av representanter til de regionale styrene.

- Marin sektor:

Fylkestinget forventer at fylkeskommunen får overført tilstrekkelige personalressurser til å ivareta de oppgaver som overføres.

- Landbruk:

Fylkestinget vil at de fleste oppgavene på landbruksområdet som i dag tilligger fylkesmannen skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. Landbruksoppgaver, bygdeutviklingsmidler og verdiskapingsprogrammer må overføres til fylkeskommunene. Fylkestinget forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres. Fylkestinget vil understreke betydningen av at landbruksoppgavene kobles opp mot fylkeskommunens brede arbeid med næringsutvikling og ikke ensidig kobles til miljøfeltet.

- Miljø- og energi:

Fylkestinget vil at de fleste oppgavene på miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. Fylkestinget forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres.

For å styrke fylkeskommunenes rolle i klimapolitikken må det overføres oppgaver innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde når det gjelder fornybar energi og energieffektivisering.

- Kultur:

Fylkestinget er ikke tilfreds med at høringsnotatet ikke sterkt nok vektlegger en helhetlig regional styring innen kulturområdet.

De regionale kunst- og kulturinstitusjonene bør få sine styringssignaler gjennom de årlige tildelingsbrev fra regionalt folkevalgt nivå, etter årlige budsjettmøter der en drøfter kvantitative og kvalitative mål for driften.

Et samlet forvaltingsansvar for spillemidlene til anlegg for idrett og fysisk aktivitet bør ligge i et regionalt folkevalgt nivå. Slike anlegg er en viktig del av den kulturelle infrastrukturen i kommunene, og prioriteringer av anleggene bør inngå i den ordinære dialogen mellom regionalt nivå og kommunene. Dagens ordning med et detaljert regelverk for utdeling av spillemidlene bør erstattes av en mer fleksibel ordning, der fylkeskommunen/regionalt nivå får overført midlene i sin helhet, i tråd med prinsippene for ramkestyring.

De nordnorske fylkene må gis nasjonalt ansvar og midler for mellomfolkelig arbeid i Barentsregionen

- Folkehelse:

Fylkestinget mener regionalt folkevalgt nivå bør ha et ansvar for folkehelse som politikkområde. Dette forutsetter imidlertid at oppgaven finansieres med en rammeøkning, slik at det er muligheter for å ta et reelt ansvar for dette viktige området.

8. Fylkestinget vil presisere viktigheten av at det gjennomføres en bred prosess for å ivareta de økonomiske og administrative endringene som følge av oppgaveoverføringene. Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunesektoren blir sentral for å ivareta et forsvarlig nivå på og håndtering av økonomien som følger med de nye oppgavene.

Utskrift sendt til:

- Fylkesrådsleders kontor v/Hauk Are Kristiansen til oppfølging
- Fylkesrådsleder

Utvalg: Fylkestinget

Sak nr.: 5/ 08

Møtedato: 22.04.2008

Arkivsaksnr.: 03/5293-169

Løpenr.: 7570/08

Arkiv: 125

Ansvarlig fylkesråd: P. Dahlø

REGIONAL INNDELING OG NYE OPPGAVER - HØRINGSNOTAT FRA KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

BEHANDLINGSFORLØP:

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
44/08	Fylkesrådet	01.04.2008
5/08	Fylkestinget	22.04.2008

Innstilling til v e d t a k:

Plan- og økonomikomiteens innstilling.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

- Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet 26.02.2008
- KRD's høringsnotat "Forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået"
- Kommunenes Sentralforbunds notat "Regionenes oppgaver og inndeling – Innspill til fylkeskommunenes uttalelser".
- Norges forskningsråd: "Utredning om opprettelse av regionale forskningsfond"

B: Utrykte vedlegg:

- Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet 09.01.2007
- Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet 11.05.2007
- Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet 15.11.2007
- Fylkesordfører-/rådslederkollegiets uttalelse 24. april 2007
- Kommunenes Sentralforbunds faktaark 26.04.07 "Oppsummering av flertallsinnstillingen fra Kommunal- og forvaltningskomiteen til St. meld. Nr 12 (2006-2007)"
- Mottatte synspunkter/innspill i forhold til regional inndeling

Saksutredning:

Fylkesrådet har behandlet saken i møte 1. april 2004, sak 44/08. I saksframlegget skriver fylkesrådsleder:

"Fylkestinget behandlet i møte 11.06.2007 sak 34/07 om regional inndeling og fattet følgende vedtak:

1. Fylkestinget i Troms ønsker at regionmodellen legges til grunn for den framtidige inndelingen av det regionale nivået, med økt demokrati og flere oppgaver. Fylkestinget slutter seg ellers til den prinsipielle begrunnelse fylkesrådet gir i saksframlegget.

2. Fylkestinget ønsker en sammenslåing av dagens tre nordnorske fylker, Nordland, Troms og Finnmark, til en felles nordnorsk region.
3. Dersom deler av en slik region blir stående utenfor, bør likevel de øvrige delene av Nord-Norge slås sammen i en region.
4. Fylkestinget forutsetter i første omgang en overføring av oppgaver i tråd med St meld nr 12 (2006-2007) samt Stortingets behandling av denne stortingsmeldingen. Det må arbeides for en ytterligere forsterkning av oppgaveportefølgen fram til Stortingets vedtak våren 2008, og Fylkestinget har klare forventninger til at arbeidet med å se på å overføre flere oppgaver, inkludert tyngre velferdsoppgaver ved valg av regionmodellen, vil fortsette etter 2010.
Fylkestinget vil vise til tidligere vedtak, deriblant i Fylkestingsmelding 2005: 1 *Grep om egen utvikling* angående oppgaver for de nye regionene.
5. Fylkestinget mener at dersom den forsterkede fylkesmodell likevel skal legges til grunn og Nordland og Troms fortsetter som egne fylker/regioner, må grensen mellom disse justeres slik at det blir en mest mulig funksjonell regioninndeling. Fylkestinget vil vise til innspillene fra kommunene ved fylkesgrensa mellom Nordland og Troms.
6. Fylkestinget mener at modellen med å overføre noen av dagens Troms-kommuner til Finnmark må skrinlegges. Tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark inneholder i all hovedsak automatisk virkende virkemidler. Tiltakssonen kan og må videreføres med dagens soneinndeling, uavhengig av hvor de geografiske grensene for fylke eller framtidig region trekkes.”

Bakgrunn

I forbindelse med behandlingen av St meld nr 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid*, er fylkeskommunene bedt om å fatte vedtak om forslag til inndeling i to omganger, - et foreløpig vedtak innen 30. juni 2007, og et endelig vedtak innen 1. desember 2007. Fylkestinget behandlet saken i møte 11.06.2007, og vedtaket i sak 34/07 er gjengitt ovenfor.

På bakgrunn av Kommunal- og regionaldepartementets brev av 15.11.07 om nye frister i saken, ble saken ikke behandlet i fylkestinget i desember 2007 slik fylkesrådet i utgangspunktet hadde lagt opp til.

- ./.
- Kommunal- og regionaldepartementet sendte 26.02.08 ut høringsnotatet ”Forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået” (se vedlegg). Departementet ber om uttalelse både til det framlagte forslaget til oppgaver og til spørsmålet om regional inndeling. Høringsfristen er satt til 30. april 2008.

Samtidig med at høringsnotatet ble sendt ut ble det også sendt ut en pressemelding som må tolkes som at Kommunal- og regionalministeren i forkant av høringsrunden allerede har konkludert med hensyn til modellvalg:

”Ut frå dei innspela som er hittil er komne frå fylkeskommunane om regional inndeling, ser ikkje kommunal- og regionalministeren det aktuelt for regjeringa å gjera framlegg om endra grenser.

- Eg ser likevel fram til nye innspel om dette frå dei nye fylkestinga, slik at vi eventuelt kan få friviljuge samanslåingar, seier kommunal- og regionalministeren.”

Det endelige vedtaket om regioninndelingen vil bli fattet av Stortinget. Reformen skal gjennomføres fra 1. januar 2010.

Prosess

Tidligere behandlinger av regionaliseringsspørsmålet i fylkestinget, samt prosess i forhold til kommunene, nabofylkene og Sametinget, regional stat, universitet, høyskoler og arbeidslivsorganisasjoner er omtalt i sak 34/07. De skriftlige innspillene som kom inn var med som grunnlagsdokumentasjon ved fylkestingets behandling i juni 2007.

I tillegg til det som er beskrevet vedrørende prosess i nevnte sak, kan også nevnes Stortingets kommunal- og forvaltningskomites besøk i Sør-Troms 19. februar 2008 der blant annet fylkesrådsledere i Nordland og Troms la fram fylkeskommunenes syn på regional inndeling.

Etter fylkestingets behandling av saken i juni 2007 er det også mottatt innspill fra næringsforeninger i Ofoten, Sør-Troms, Lofoten og Vesterålen datert 29.10.07, samt fra Skibotn Arbeiderlag 27.06.07.

Sammenfatning av synspunkter på regional inndeling

Fram til 4. mars 2008 er det mottatt synspunkter fra følgende 15 av fylkets 25 kommuner:

Kommune:	Foretrukket modell:	Uttalt om grenser:
Kvæangen	FF	Kommunen vil fortsatt tilhøre Troms
Storfjord	R	Nord-Norge
Karlsøy	FF	
Tromsø	R	Nord-Norge
Lenvik	R	
Berg	R	Primært Nord-Norge, sekundært Troms og Finnmark
Torsken	R primært,	men argumenter for begge modeller - se uttalelse
Tranøy	R	Nord-Norge
Dyrøy	R	Nord-Norge
Bardu	FF	
Salangen	R	I FF bør Sør-Troms, Ofoten, Lofoten og Vesterålen tilhøre samme fylke
Gratangen	R	I FF bør Sør-Troms, Ofoten, Lofoten og Vesterålen tilhøre samme fylke
Harstad	R	I FF bør Sør-Troms, Ofoten, Lofoten og Vesterålen tilhøre samme fylke
Skånland	R	I FF bør Sør-Troms, Ofoten, Lofoten og Vesterålen tilhøre samme fylke
Bjarkøy	R	I FF bør Sør-Troms, Ofoten, Lofoten og Vesterålen tilhøre samme fylke

Oversikten viser hvilken modell hver kommune har uttalt at de primært foretrekker, Forsterket fylkesmodell (FF) eller Regionmodellen (R). Videre framgår det vesentligste uttalelsene sier om grensedraining. Når det gjelder de som har uttalt at de ønsker regionmodell, har flere enn de som det direkte er kommentert for i oppstillingen uttalt at de ønsker at regionmodellen omfatter Nord-Norge.

Øvrige mottatte innspill etter fylkestingets behandling i juni 2007

Skibotn Arbeiderlag

Skibotn Arbeiderlag ønsker en region med Nord-Troms og Finnmark.

Næringsforeninger i "Midtre Hålogaland"

Sortland Næringsforening, Sortland Næringssselskap AS, Andøy Næringsforening, Vågan Næringsforening, Lødingen Næringsforum, Harstadregionens Næringsforening og Narvik Næringsforum har gått sammen om en felles uttalelse der de sier at Nord-Norge bør etableres som en folkevalgt styrt region. Dersom dette ikke blir vedtatt sier næringsforeningene at det er avgjørende for dem at fylkesgrensa flyttes ut av "Midt Hålogaland", som er deres betegnelse for Ofoten, Sør-Troms, Lofoten og Vesterålen. Om grensa da skal trekkes i sør, gjennom Vestfjorden og Tysfjorden, eller i nord, mellom Harstad/Hinnøya og Senja, vil i følge næringsforeningene avhenge av den totale løsningen for Nord-Norge.

Innspillene følger saken som utrykte vedlegg.

Nordland og Finnmark

Nordland og Finnmark fylkesting fattet i juni 2007 vedtak i denne saken. Alle fylkeskommuner er i Kommunal- og regionaldepartementets brev av 9. januar 2007 bedt om å fatte vedtak i 2 omganger, slik at det kan forventes ny behandling også i vår.

Når det gjelder geografispørsmålet vedtok Fylkestinget i Nordland i juni 2007 følgende: *"Med de oppgavene som nå er foreslått overført, ønsker Fylkestinget at Nordland utgjør en region, eventuelt med mindre grensejusteringer. Det trengs betydelig mer omfattende oppgaveoverføring til mellomnivået for at Nordland som geografisk område skal være for lite til å utøve hensiktsmessig styring og samordning."*

Fylkestinget i Finnmark vedtok at:

"Finnmark fylkeskommune sier nei til å innlemmes i en storregion og vil at Finnmark region skal etableres."

"En utvidelse av regionens størrelse kan aksepteres dersom regionens utstrekning ikke blir større enn det som i dag er tiltakssonen, det vil si Nord-Troms og Finnmark og dersom kommunene i Nord-Troms ønsker det."

Kommuner i nabofylkene

Bildet mht kommunale synspunkter i nabofylkene er sammensatt. Det er imidlertid verdt å merke seg at flere kommuner som ligger nær Troms ønsker endringer, blant annet ønsker både Narvik og Sortland kommuner Nord-Norge som en region (jf saksframlegget til Nordland fylkesting i juni 2007). Sortland mener at hvis det etableres flere regioner i Nord-Norge, så må Sør-Troms, Ofoten, Lofoten og Vesterålen samles i en forvaltningsenhet, og grensen for et eventuelt delt Nord-Norge bør trekkes i Vestfjorden.

Høringsnotat – forslag til nye oppgaver

Ved Stortingets behandling 10. mai 2007 ble det truffet følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen om å vurdere innspill fra kommuner og fylkeskommuner når det gjelder framtidige oppgaver og ansvarsområder for de nye regionene fram til endelig anbefaling legges fram for Stortinget våren 2008"

Av Kommunal- og regionaldepartementets høringsbrev av 26.02.08 framgår det at høringsnotatet inneholder en konkretisering av de oppgavene som var varslet i St.meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 166 (2006-2007).

I høringsnotatet står blant annet følgende om oppgaver:

Samferdsel

Store deler av øvrige riksveger overføres til regionene. Regionene vil ha ansvaret for 81 pst av det offentlige vegnettet (utenom kommunalt vegnett) ut fra kriteriene som foreslås. Enkelte oppgaver innen planlegging overføres. I en regionmodell vil hoveddelen av Statens vegvesens oppgaver kunne overføres til regionene, utenom ulike fagområder som konkretiseres i høringsnotatet (bl a tunnel, bru/ferjekai).

Næringsutvikling/Innovasjon Norge

Regionene skal eie inntil 49% av Innovasjon Norge. Høringsnotatet gjør rede for konkrete lovendringer som legger til rette for denne endringen i eierstruktur. I tillegg vil regionene kunne delta i regionale innovasjonsselskaper sammen med bl.a, SIVA.

Regionale forskningsfond

I høringsnotatet bes det om uttalelser til en utredning om regionale forskningsfond, utarbeidet av Forskningsrådet. Regjeringen har ennå ikke tatt stilling til konklusjonene, men vil arbeide videre med å fastsette rammer for organisering og forvaltning av regionale forskningsfond etter høringen.

Miljøvern

Regionene får overført disse oppgavene:

- ∞ Vannforvaltning
- ∞ Bevaring av innlandsfisk og høstbare, ikke-truede viltarter
- ∞ Tilrettelegging og ivaretagelse av allment friluftsliv
- ∞ Veiledning knyttet til ovennevnte

I tillegg vil regionene få en styrket rolle i regional planlegging og i oppfølgingen av nasjonal klimapolitikk.

Forurensningsfeltet og forvaltningen av truede og sårbare arter (inkl. rovdyr) blir liggende igjen hos Fylkesmannen. Spørsmålet om en flytting av forvaltningsansvaret for områdevern er utsatt og avgjøres i forbindelse med arbeidet med ny lov om naturmangfold, som etter planen skal legges fram i løpet av 2008.

Landbruk

Regjeringen vil vurdere overføring av ansvaret for forvaltningen av bygdeutviklingsmidlene, samt fylkesmennene funksjoner i verdiskapingsprogrammene.

Spørsmål om overføring av forvaltningen på landbruksområdet må i følge notatet ses i sammenheng med den løsning som velges for overføring av forvaltningen på miljøområdet.

Utdanningsområdet

Enkelte veiledningsoppgaver overføres fra fylkesmannen (kvalitetsutvikling med mer). Regionene får et generelt ansvar for fagskoleutdanningen i regionen. Regionene skal stå for utnevning av to av de eksterne styrerepresentantene ved høyskolene.

Kultursektoren

Kultur- og kirkedepartementet varsler videre utredning av kriteriene for fordeling av spillemidler til idrettsanlegg.

Midlene til regionale kulturbygg blir kanalisert inn i den desentraliserte ordningen for kulturhus fra og med 2010.

Videre utredning av oppgaver fra Norsk kulturråd (avhenger av regional inndeling). Regionene skal få ansvaret for oppnevning av styreleder og eventuelt alle/flere styremedlemmer til region-/landsdelsinstitusjoner.

Marin sektor

Regionene får ansvar for: akvakulturtillatelser, ansvar for å fremme innsigelser på vegne av havbruksinteresser i kommunale kystsoneplanprosesser, regionale skolekvoter, felling av kystsel, fisket etter kongekrabbe (øst for 26 grader øst – dvs gjelder i praksis Finnmark), forslag til lokale fiskerireguleringer.

Folkehelse

Alle fylkeskommuner har etablert regionale partnerskap om folkehelsearbeid, men dette er så langt en frivillig oppgave. Spørsmålet om tydeligere forankring av ansvaret for folkehelsearbeidet i fylkeskommunene utredes av Helse- og omsorgsdepartementet.

Regionene får i tillegg en betydelig sterkere rolle i **regional planlegging**, blant annet gjennom mulighet for juridisk bindende planbestemmelser, jf nytt forslag til Plan- og bygningslov. Dette punktet har vært omtalt i St.meld.nr 12 og er ikke gitt så mye omtale i høringsnotatet.

Kommunenes Sentralforbund - Notat

- ./ Kommunesentralforbundet har laget notatet Regionenes oppgaver og inndeling – innspill til fylkeskommunenes uttalelser (se vedlegg). Dette kommentarnotatet legger til grunn at det er Stortingets behandling av St meld nr 12 (2006-2007) som danner det politiske grunnlaget for høringsnotatet, og er ment å gi faglig støtte til fylkeskommunenes arbeid med høringsuttalelsene. I høringsnotatet tar KS opp en rekke spørsmål knyttet til prosess, oppgaver og inndeling.

I dette notatet skriver KS blant annet følgende:

”Høringsnotatet til KRD er regjeringens foreløpige oppfølging av Stortingets behandling av meldingen. I høringsnotatet er det en rekke oppgaveområder som fremdeles er uavklart og som skal utredes videre. Dette gjelder bl.a. landbruksområdet, områdevern, Norsk kulturråds oppgaver, studieforbund, folkehelse og overføring av personale fra Statens vegvesen.

Heller ikke bestillingen fra Stortinget om å vurdere å overføre ytterligere oppgaver til regionene, er fulgt opp. De fleste av fylkeskommunenes innspill gikk ut på et mer helhetlig ansvar innfor de oppgaveområder som regjeringen allerede har omtalt i St. meld. nr 12. Ytterligere innspill er bestilleransvar for spesialisthelsetjenesten, rusomsorg og barnevern, myndighet til å gi tillatelse til små og mellomstore vind- og vannkraftverk, overføring av regionkontorene til Norges vassdrags- og energidirektorat og disponering av NAVs midler til kompetanseutvikling. (.....)

På enkelte viktige politikkområder innenfor det regionale utviklingsarbeidet, vil forslagene til oppgaveoverføringer innebære en klar utvidelse og styrking av regionenes oppgaver og ansvar. På andre områder inneholder forslaget klare svakheter og mangler, som må markeres i høringsuttalelsene fra kommunesektoren”.

KS framhever følgende områder som de viktigste politikkområdene innenfor det regionale utviklingsarbeidet, og knytter i notatet kommentarer til disse områdene der det i reformen legges opp til en styrking av regionenes oppgaver:

I Næringsutvikling – innovasjon - kompetanse/FoU

II Samferdsel - kollektivtransport – nasjonal og regional transportplanlegging

III Miljø – klima – energi

IV Kultur – idrett – friluftsliv - folkehelse

KS framhever også området regional planlegging:

”Regional planlegging – et viktig politisk styringsredskap og ”virkemiddel” for regional samfunnsutvikling og arealforvaltning

Bestemmelsen om regional planlegging i den nye plan- og bygningsloven gir regionene et styrket politisk styringsredskap i det regionale utviklingsarbeidet. (...) Ved at regionene skal kunne utarbeide juridisk bindende regionale planbestemmelser, blir deres rolle som arealmyndighet vesentlig styrket. Den regionale planleggingen blir således et viktigere redskap eller ”virkemiddel” i arealforvaltningen, i forhold til samordnet areal- og transportplanlegging, klimautfordringer, kystsonoplanlegging mv. Dette ikke minst når det gjelder behovet for å samordne innsatsen på tvers av sektorer og samfunnsområder, og mellom politiske myndigheter på sentralt, regionalt og kommunalt nivå.”

Det vises til KS’ kommentarnotat samt til høringsnotatet for en detaljert gjennomgang av oppgavene som regjeringen foreslår lagt til regionene/fylkene.

Videre prosess

I Kommunal- og regionaldepartementets høringsbrev av 26.02.08 framgår følgende om den videre prosess:

”På grunnlag av foreliggende høringsnotat og uttalelsene til dette, vil Kommunal- og regionaldepartementet koordinere videre arbeid i de berørte departementene med sikte på fremleggelse av en samlet proposisjon til Stortinget høsten 2008. Proposisjonen vil inneholde både konkrete lovforslag om oppgaver og eventuelle forslag til endringer i fylkesinndelingen. Det vil dessuten bli redegjort for status i aktuelt utredningsarbeid i regi av det enkelte departement, samt departementenes oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak av 10. mai 2007 om innspill fra kommuner og fylkeskommuner til ytterligere oppgaver til det regionale folkevalgte nivået.”

Fylkesrådets merknader til oppgaver

I høringsbrevet er det satt et særskilt fokus på Norges forskningsråds utredning om regionale forskningsfond. Dette er omtalt nedenfor.

I tillegg ønsker fylkesrådet på bakgrunn av tidligere fylkestingsvedtak og KS kommentarnotat å fokusere på momenter om oppgaver i høringsuttalelsen slik det framgår av innstillingen til vedtak.

Det foreslås i høringsnotatet at en rekke oppgaver overføres til regionene. Fylkesrådet vil presisere viktigheten av at det gjennomføres en bred prosess for å ivareta de økonomiske og administrative endringene som følge av oppgaveoverføringene. Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunesektoren blir sentral for å ivareta et forsvarlig nivå på og håndtering av økonomien som følger med de nye oppgavene. Dette gjelder både for oppgaver som skal håndteres økonomisk innenfor inntektssystemet, og også eventuell finansiering som ligger utenfor inntektssystemet.

Fylkesrådet vil særlig gjøre oppmerksom på at det i statsetatenes forslag til Nasjonal transportplan (NTP) framgår at forfallet på de veger som nå foreslås overføres fylkene utgjør ca 10 milliarder kroner. Det må stilles klare forventninger til at det blir kompensert for vedlikeholdsetterslepet, og det er behov for at det utredes modeller for å ivareta dette.

KS påpeker også i sitt kommentarnotat at spørsmålet om økonomisk kompensasjon til regionene ikke er tilstrekkelig utredet, og forutsetter at kommunesektoren trekkes aktivt inn i det videre utredningsarbeidet knyttet til finansieringen av de øvrige riksvegene fra 2010.

Regionale forskningsfond

En utredning om regionale forskningsfond er utarbeidet av Norges forskningsråd på mandat fra Kommunal- og regionaldepartementet og Kunnskapsdepartementet.

- ./ Utredningen (som følger som vedlegg til saken) er sendt ut på høring som del av høringsnotatet om forvaltningsreformen.

Fylkesrådet mener at regionale forskningsfond vil kunne være et godt forskningsmessig verktøy for å ivareta og skape regional kompetanse og FoU. Flere av forslagene til organisering og prosesser faller også godt sammen med allerede eksisterende strukturer i fylket som FIFT, RDA, RDA II, MABIT.

Når det gjelder fondets størrelse, bør dette minimum være på 400 mill i fondsavkastning hvert år. Fylkesrådet stiller seg på linje med KS og NFR i kravet om at en ordning med regionale forskningsfond må finansieres med "friske midler" for å gis reelt innhold. Regionale forskningsfond må ikke bli en avlastningspost for nasjonale ordninger som ikke fullfinansieres. "Friske penger" til regionale forskningsfond må være reelle, og det må ikke gis rom for at dette "uthules" gjennom programmer som legger nasjonale bindinger på midlene.

Utvikling av kompetanse tar tid og det haster å komme i gang. Det bør avsettes midler til regionale forskningsfond i størrelsesorden 400 mill fra starten av, selv om kanskje ikke alle fondene rekker å benytte alle midlene første året. Ubrukte midler fra ett år bør overføres til neste, og ikke trekkes tilbake til staten.

Fylkesrådet stiller seg kritisk til at NFR foreslår en viss andel av fondsavkastningen til nasjonal fordeling etter konkurranse mellom fondene. Fylkesrådet mener det vil være uheldig om vi skal ha regional konkurranse fondstyrene i mellom, men vil være mer åpen for at de regionale fondstyrene selv kan definere for eksempel 10-15 % av fondene som kan gå til interregionalt samarbeid mellom fondene i mellom.

Det er foreslått å fordele 50% av midlene i en lik andel på alle fond, og dette er en fornuftig og rettferdig tilnærming til fordeling. Når det gjelder fordelingen av de resterende 50 % av midlene til de regionale fondene, bør et viktig argument være at andre kriterier enn befolkningstall bør spille inn. Fylkesrådet i Troms mener det også bør vektlegges i finansieringsnøkkelen at noen regioner har en næringslivsstruktur som gjør det vanskeligere å skaffe privat finansiering, og at dette bør kompenseres for.

Regionale forskningsfond bør organiseres mest mulig effektivt. Dette innebærer å bruke eksisterende administrative strukturer i størst mulig grad. Eksempelvis vil det være naturlig for Troms fylke å anvende den allerede godt etablerte kompetansen som finnes rundt bruken av RDA og RDA II-midler.

Fylkesrådet i Troms mener det bør være opp til regionene selv å definere antall fond og om disse skal overskride fylkesgrenser. Det er helt rimelig at regionene oppnevner styreleder og styrets flertall. En god fordeling her vil kunne være at minst 2/3 av medlemmene oppnevnes regionalt. Det regionale styret bør være suverent i sin beslutningsmyndighet, også når beslutningen går imot faglige råd fra Forskningsrådet eller andre. Det bør være en leder for hvert sekretariat og denne bør komme fra regionen.

I forskningsrådets rapport står det at hele eller deler av ordningen bør prøves ut gjennom et par piloter fram mot 2010. Videre sies det at en slik ordning bør administreres som et samarbeid mellom noen utvalgte fylkeskommuner og forskningsrådet, og det vises til dialog med Nordland og Hordaland fylkeskommuner som jobber med å utarbeide forslag til dette. I forskningsrådets utredning sies det at det er naturlig at disse fylkene kan gjennomføre prøveordninger, og det forutsettes tilført midler i størrelsesorden 20 mill kr til piloteringen.

Fylkesrådet i Troms mener at det ikke vil være behov for å kjøre egne piloter før oppstarten av de regionale forskningsfondene. For eksempel har man i Troms fylke allerede gode erfaringer med for eksempel FIFT og MABIT, og vil være fullt i stand til å starte opp med en gang uten at man kjører ”testpiloter” før oppstart. Slike piloter vil bare være kompliserende og fordyrende og det tviles på at det metodisk vil være mye å hente erfaringsmessig når fondene er tiltenkt oppstart i 2010 allerede.

Fylkesrådets konklusjon: Modellvalg og geografisk inndeling

Fylkesrådet ønsker at regionmodellen legges til grunn for den framtidige inndelingen av det regionale nivået.

Fylkesrådets foretrukne modell innebærer en sammenslåing av dagens tre nordnorske fylker, Nordland, Troms og Finnmark, til en felles nordnorsk region.

Dersom Stortinget vedtar at deler av regionen skal stå utenfor, bør det likevel skje en sammenslåing av de øvrige delene av en slik region. Også dette alternativet vil legge et grunnlag for et forsterket regionnivå i vår landsdel, og vil i hovedsak være i tråd med vår prinsipielle begrunnelse for hvorfor vi ønsker et samlet Nord-Norge. Dette vil styrke forutsetningene for samlet utnytting av kompetanse og ressurser i nord, og bedre forutsetningene for verdiskaping og regional utvikling. Vårt primære standpunkt er likevel, slik det framgår ovenfor, at hele Nord-Norge går samlet inn i en ny region.

Fylkesrådet mener at dersom den forsterkede fylkesmodell likevel skal legges til grunn og Nordland og Troms fortsetter som egne fylker/regioner, må grensen mellom disse justeres slik at det blir en mest mulig funksjonell regioninndeling.

I en slik modell må man merke seg at mange av kommunene i Sør-Troms har uttalt at Sør-Troms og Ofoten, Lofoten og Vesterålen bør være i samme fylke. Flere høringsuttaler, nord og sør for fylkesgrensa, understøtter dette synspunktet, jf blant annet felles uttalelse fra en rekke næringsforeninger i regionen. I tillegg har åpningen av Lofast-forbindelsen bidratt til å knytte regionen tettere sammen. På denne bakgrunn ønsker fylkesrådet en endring i fylkestingets vedtakspunkt 5 fra junitinget, og vil innstille i henhold til dette.

Dersom fylkesrådets primære standpunkt om en samling av Nord-Norge ikke vinner fram mener fylkesrådet at kommunene i Ofoten, Lofoten og Vesterålen bør slås sammen med Troms slik at en ny region-/fylkesgrense trekkes sør for området, sammenfallende med det naturlige geografiske skille ved Vestfjorden og Tysfjorden. I tillegg til at dette vil være en bedre løsning geografisk og funksjonelt, vil dette gi en mer balansert løsning mellom fylkene, med hensyn til størrelse, innbyggertall og antall kommuner, enn om kommunene i Sør-Troms skulle flyttes til Nordland.

Modellen med å overføre noen av dagens Troms-kommuner til Finnmark bør i alle tilfelle skrinlegges. Skal man legge til grunn kriteriene i St meld nr 12 så ville en slik løsning både funksjonelt og identitetsmessig være svært dårlig. Det forhold at en slik region

sammenfaller geografisk med dagens tiltakssone anses ikke som et relevant argument, ettersom dette i all hovedsak dreier seg om automatisk virkende virkemidler, og det er i dag ikke problematisk at tiltakssonen ikke har sammenfallende grense med fylkesgrensa.

Prinsipiell begrunnelse

Når det gjelder prinsipiell begrunnelse for fylkesrådets synspunkt er dette redegjort nærmere for i sak 34/07. Fylkestinget har tidligere fattet vedtak om regionreformen i sak 01/05, 49/05, 22/06 og 34/07, og i alle disse sakene slutter fylkestinget opp om fylkesrådets standpunkt om større regioner.

I disse vedtakene begrunner fylkestinget behovet for et samlet Nord-Norge med at:

- ∞ En oppdeling av landsdelen vil gi oss mindre innflytelse nasjonalt enn det regionen ellers kan oppnå. Nord-Norge har et lavt folketall i forhold til andre regioner.
- ∞ Identitetsmessig, kulturelt, historisk og i forhold til kommunikasjoner og næringsliv hører Nord-Norge sammen i en enhet.
- ∞ Større geografiske regioner vil gi bedre muligheter for helhetlig oppgaveløsning og et sterkere regionalt folkevalgt nivå.

Fylkesrådet vil videre særlig peke på følgende begrunnelse:

- ∞ På mange områder, blant annet innenfor utdanning, forskning, samferdsel, næringsutvikling og kultur utgjør de funksjonelle regionene i nord større geografiske områder enn dagens fylkeskommune. Dette er nærmere underbygget i fylkestingsmelding 2005:1 *Grep om egen utvikling*.
- ∞ Undersøkelser viser at det er en meget sterk identitet knyttet til Nord-Norge blant befolkningen i de tre nordligste fylkene¹.
- ∞ Kompetansemessig og næringsmessig utfyller miljøer i landsdelen hverandre, og det ligger et betydelig potensiale i å se dette mer i sammenheng. Et samlet Nord-Norge vil gi en sterkere koordinering av landsdelens ressurser og betydelige styrkede forutsetninger for regional utvikling, eksempelvis koblet opp mot reiseliv og petroleumssektoren.
- ∞ Et samlet Nord-Norge vil forsterke regionens rolle i forhold til nordområdepolitikk og forutsetninger for internasjonalt arbeid generelt.
- ∞ Fylkesrådet mener også at den urfolkspolitiske dimensjonen i forhold til samene og den minoritetspolitiske dimensjon i forhold til kvenene bedre vil kunne ivaretas med en regional inndeling i tråd med fylkesrådets konklusjon.

Innstilling:

Fylkesrådet fremmer følgende forslag til vedtak:

1. Fylkestinget i Troms vil vise til Soria Moria-erklæringen som er grunnlag for nåværende flertallsregjering i Norge. I erklæringen står det at et fornyet og styrket regionalt forvaltningsnivå skal etableres. Fylkestinget mener dette krever en betydelig sterkere oppgaveoverføring enn det som det er lagt opp til i Kommunal- og regionaldepartementets høringsnotat. Regionene må få et mer helhetlig og gjennomført ansvar for oppgaver som er viktige for regional utvikling, og det må etableres færre og større regioner.

¹ Jf blant annet Baldersheim (1993) og Baldersheim og Knudsen (2005).

2. Fylkestinget ønsker at regionmodellen legges til grunn for den framtidige inndelingen av det regionale nivået, med økt demokrati og flere oppgaver.
3. Fylkestinget ønsker en sammenslåing av dagens tre nordnorske fylker, Nordland, Troms og Finnmark, til en felles nordnorsk region.
4. Dersom deler av en slik region blir stående utenfor, bør likevel de øvrige delene av Nord-Norge slås sammen i en region.
5. Fylkestinget mener at dersom den forsterkede fylkesmodellen likevel skal legges til grunn og Nordland og Troms fortsetter som egne fylker/regioner, bør en grense mellom disse fylkene trekkes sammenfallende med det naturlige geografiske skille ved Vestfjorden og Tysfjorden. Dette gir en bedre løsning geografisk og funksjonelt, og en mer balansert løsning mellom fylkene, med hensyn til størrelse, innbyggertall og antall kommuner, enn om kommunene i Sør-Troms skulle flyttes til Nordland.
6. Fylkestinget mener at modellen med å overføre noen av dagens Troms-kommuner til Finnmark må skrinlegges. Tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark inneholder i all hovedsak automatisk virkende virkemidler. Tiltakssonen kan og må videreføres med dagens soneinndeling, uavhengig av hvor de geografiske grensene for fylke eller framtidig region trekkes.
7. Fylkestinget vil vise til tidligere vedtak, deriblant i Fylkestingsmelding 2005:1 *Grep om egen utvikling* angående oppgaver for de nye regionene. I tillegg vil fylkestinget i denne høringen særlig sette fokus på følgende:

- Regionale forskningsfond:

Fylkestinget er positiv til forslaget om etablering av regionale forskningsfond. Det understrekes at ordningen må finansieres med betydelige friske midler og anbefales minimum 400 millioner kroner i fondsavkastning pr år. Fondet må være fullfinansiert ved oppstart av regionreformen.

Fylkestinget stiller seg kritisk til at NFR foreslår en viss andel av fondsavkastningen til nasjonal fordeling etter konkurranse mellom fondene, men er åpen for at de regionale fondstyrene selv kan definere for eksempel 10-15% av fondene som kan gå til interregionalt samarbeid mellom fondene i mellom.

Fylkestinget mener at en fordelingsnøkkel med 50% av midlene i en lik andel på alle fond er en fornuftig og rettferdig løsning. Når det gjelder fordelingen av de resterende 50% av midlene, bør også andre kriterier enn befolkningstall komme i betraktning. Regioner med en næringslivsstruktur som gjør det vanskeligere å skaffe privat finansiering, bør få uttelling for dette i finansieringsnøkkelen.

Fylkestinget vil understreke at regionene selv må ta initiativ til å finne fram til en hensiktsmessig inndeling i forskningsfondsregioner.

Regionene må oppnevne styreleder og styrets flertall. En god fordeling her vil kunne være at minst 2/3 av medlemmene oppnevnes regionalt. Sekretariatene må ha en ansvarlig person som leder, og denne bør komme fra regionen.

Fylkestinget mener at det ikke vil være behov for å kjøre egne piloter før oppstarten av de regionale forskningsfondene. For eksempel har man i Troms fylke allerede gode erfaringer med blant annet FIFT og MABIT, og vil være fullt i stand til å starte opp med en gang uten at man kjører "testpiloter". Slike piloter vil være kompliserende og ha begrenset læringsverdi på bakgrunn av at oppstart skal skje allerede i 2010.

- Samferdsel:

Fylkestinget mener omklassifisering av riksveger til regionveier er positivt, men har klare forventninger til at det blir kompensert for vedlikeholdsetterslepet og at det utredes modeller som sørger for at dette ivaretas.

Personalet i Statens vegvesen som i dag arbeider med overordnet planlegging, utbyggingspakker og årlige budsjetter, må overføres til fylkeskommunen.

- Næring:

Fylkestinget forventer at Stortingets merknader om at "de økonomiske rammene for flere av Innovasjon Norges virkemidler må komme via regionene" følges opp. Dette innebærer at betydelige deler av flere budsjettposter i statsbudsjettet må overføres til fylkeskommunene.

Fylkestinget mener eierskapsfordelingen på 49/51 % må reflekteres i hele Innovasjon Norges styringsstruktur. Det innebærer at regionene også må være en likeverdig part ved oppnevningen av representanter til de regionale styrene.

- Marin sektor:

Fylkestinget forventer at fylkeskommunen får overført tilstrekkelige personalressurser til å ivareta de oppgaver som overføres.

- Landbruk:

Fylkestinget mener at de fleste oppgavene på landbruksområdet som i dag tilligger fylkesmannen skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. Landbruksoppgaver, bygdeutviklingsmidler og verdiskapingsprogrammer må overføres til fylkeskommunene. Fylkestinget forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres. Fylkestinget vil understreke betydningen av at landbruksoppgavene kobles opp mot fylkeskommunens brede arbeid med næringsutvikling og ikke ensidig kobles til miljøfeltet.

- Miljø- og energi:

Fylkestinget mener at de fleste oppgavene på miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. Fylkestinget forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres.

For å styrke fylkeskommunenes rolle i klimapolitikken må det overføres oppgaver innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde når det gjelder fornybar energi og energieffektivisering.

- Kultur:

Fylkestinget er ikke tilfreds med at høringsnotatet ikke sterkt nok vektlegger en helhetlig regional styring innen kulturområdet.

De regionale kunst- og kulturinstitusjonene bør få sine styringssignaler gjennom de årlige tildelingsbrev fra regionalt folkevalgt nivå, etter årlige budsjettmøter der en drøfter kvantitative og kvalitative mål for driften.

Et samlet forvaltingsansvar for spillemidlene til anlegg for idrett og fysisk aktivitet bør ligge i et regionalt folkevalgt nivå. Slike anlegg er en viktig del av den kulturelle infrastrukturen i kommunene, og prioriteringer av anleggene bør inngå i den ordinære dialogen mellom regionalt nivå og kommunene. Dagens ordning med et detaljert regelverk for utdeling av spillemidlene bør erstattes av en mer fleksibel ordning, der fylkeskommunen/regionalt nivå får overført midlene i sin helhet, i tråd med prinsippene for rammestyring.

- Folkehelse:

Fylkestinget mener regionalt folkevalgt nivå bør ha et ansvar for folkehelse som politikkområde. Dette forutsetter imidlertid at oppgaven finansieres med en rammeøkning, slik at det er muligheter for å ta et reelt ansvar for dette viktige området.

8. Fylkestinget vil presisere viktigheten av at det gjennomføres en bred prosess for å ivareta de økonomiske og administrative endringene som følge av oppgaveoverføringene. Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunesektoren blir sentral for å ivareta et forsvarlig nivå på og håndtering av økonomien som følger med de nye oppgavene. ”

Fylkesrådets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Fylkesordføreren i Troms, den 02.04.2008

Terje Olsen
Fylkesordfører
(sign.)